

было штук трыцать, сем свіней, карова, конь, уткі, гусі, куры былі, індзюкі былі. Сава прыхваціла, а курапаткі разбіліся аб правады, шэсць штук. Свіні чэсали адзін за даным, штук трыцать, адзін за адным, паследні астаўся, гэтага другога забіў. Усяк бывае, на двенацать штук бывае апаросіца свіня.

Штык, штык-нож, м. Штык. Гной закапываць метры ад ствала дрэва, у раўкі, кругом равок закапаў на штык, на два глыбачынёю, а вясною адкапаў, выкінуў яго, закапаў роў. З немецкай вінтоўкі штык войстры, два пальцы шырачыны ён, но з абейх старон завастрён. У галенішчы штык-нож тарчыць.

Шыбень, м. Шыбень, кій. Я стукнуў шыбнём.

Шыбка, ж., пам.-ласк. Шыбка. Плёнка забіта, каб холад не прадуваў шыбкі. Я гахнуў, шыбкі насыпаліся.

З лацінскай праз нямецкую мову прыйшла ў гаворку наступная лексема:

Парція, ж. Партыя. Наўстрэчу к нам яшчэ парція ішла, пад цячэнне цягнулі, каб знаціць, з'ездзіць туды, гдзе-то пад Старое Сяло.

З рускай мовы праз нямецкую мову прыйшлі:

Бушлат, м. Бушлат. І у мене бушлат якраз укралі, а я ў чуркі ўкраў у аднаго.

Залпам, прысл. Залпам. У лунную ноч кабан бег з лесу да ямы, к яме, а мы стаялі ля ямы, ён ці пачуў, ці не, бег бокам, мы стрэлялі бокам, адзін хто-та папаў, ілі Мішка, ілі я, удвух, два раза выстрэлілі, залпам, у адно врэмя, як бег, так пашоў, пуля адскачыла ад боку, назаўтра глядзелі, крыві не было, ну я тады ў Мішкі начаваў, у Старыне.

Неабходна адзначыць, што слоўнік гаворкі вёскі Белы Мох Мсціслаўскага раёна “Заўслед” запісаны аўтарам ад Матузава Ліцвіна Аляксеевіча (73 гады), тубыльца вёскі, які ў адной асобе шчасліва спалучае веды пчалаляра, паляўнічага, цудоўнага знаўцы флоры і фаўны свае маленькае Радзімы.

У.У. Барысюк

Германізмы ў вядскай гаворцы беларускай мовы

У вядскай гаворцы беларускай мовы германізмы займаюць пэўнае месца, яны абазначаюць самыя розныя рэаліі ў паўсядзённым побыце. Ужыванне і выкарыстанне германізмаў вытлумачваецца дзвюма прычынамі: па-першае, падчас Першай сусветнай вайны Вядскі край апынуўся якраз на лініі фронту, больш таго, паасобныя вяскоўцы раней часу вярнуліся з бежанцаў і былі – гэта праўда – прыняты тамтэйшымі немцамі прызна, апошнія кожнаму гаспадару давалі каня, карову, інвентар, насеннае збожжа, умова пры гэтым была адна – па набыцці ўраджаю пазыку аддаць назад, ну і, канечне, жылі побач з войскамі, мелі самыя розныя кантакты: па-другое, значная частка германізмаў абжылася ў

вядскай гаворцы праз польскую мову, бо тубыльцы амаль два дзесяцігоддзі жылі пры польскай уладзе (дарэчы, паланізмаў увогуле багата, іх хопіць на цэлы слоўнік). Неабходна адзначыць, што ў час Другой сусветнай вайны Слоўнік германізмаў у вядскай гаворцы істотна не мог папоўніцца, бо ў верасні 1942 года вёскі Вядскаю краю – Бабровічы, Вяда, Красніца, Тупічыцы і ўсе прылеглыя хутары – былі разам з жыхарамі расстраляны і спалены, у жывых засталіся толькі адзінкі; вёскі Вяда, Красніца, Тупічыцы ўвогуле не аднавіліся, а ў Бабровічах жыццё пакрысе заціхае, на сёняшні дзень носьбітаў гаворкі з даваеннага пакалення засталася 19 чалавек.

У першую групу адносяцца моўныя адзінкі, якія прыйшлі ў вядскую гаворку непасрэдна з нямецкае мовы.

Борт, м. Борт. *Бач, седзят на бортэх.*

Буцерброд, м. Бутэрброд. *Буцерброд дала Таня.*

Ванна, ж. Ванна. *Баба в ваннэй. Трэбыло не оддаваті ванну. Ваннэй.*

Добрэ в іх ваннэй.

Група, ж. Чарада. *З тэ групы однэ пропало.*

Група, ж. , мед. Група. *Позвоніла секрэтарка, хто на групе, коб пісала.*

Групіраватіса, незак. *Збірацца ў чароды. Вжэ ласточки собіраюца, групіруюца.*

Долар, **доляр**, м. Долар. *Взяла тые пятьдесят доларэй. Давай доларамі. Дав Васіль сто доларэй. Дала двацять пять доларэй. Двесті доларэй. Двесті сорок доларэй. Долары под кліёнкэю. Крохі е доларэй. Кэльки доларэй е? По восем доларэй. Сто доларэй. Трыста доларэй. Трыцять доларэй. Тые старые купілі корову за трыста доларэй. Тышчу доларэй. Хоть положыті пять доларэй. Долярэй.*

Егер, **егір**, **егор**, м. Егер. *Бачка нашого забрав той егер. Ёдзі пострэляй на болоце, егер. Былі егера і отобралі мотора. Нешо не прыежжалі егера. Тута тые егера. Ходзілі егера по озеры обілечвалі б. А шо того егіра. Егора. Егерок, пам.-ласк. Егярок. Той жэ егерок нейкі родственік. Егерыско, навел. Егерыска.*

Зола, ж. Попел. *Да посыпав золы, кампэсты наносів. Шэ дажэ мо золу.*

Золіті, **золітіса**, незак. *Вызольваць, выпарваць бялізну. Колі золіш, то спэдняе такэ белое, блішчыт аж. Хто моложэйшы залуе. У зольніцы золіло споднее.*

Зольніца, ж. Зальніца. *У зольніцы золіло споднее.*

Кіно, н. Фільм. *Абы в кіне вчора показвало. А кіно йдзе хвайнэ. Дівяца на кіно. Кіно йдзе тэ.*

Комнякі, **комякі**, мн. Камякі, тоўчаная бульба. *В кострульцы былі комнякі на прыпечку. Добрэ, шо былі комнякі. Комнякі, як себе товчэш. Сё комнякэв товчы. Комякі шэ е, доем. То бульбу, то комякі, то блінцэ дубовые. Комячкі, пам.-ласк. Камячкі. Комячкэв наварылі сёні. Тобе тожэ комячков натовчы.*

Крэдзіт, м. Крэдыт. *А той набрав кредзітэй.*

Лага, ж. Лага. *Трэба стуля кую лагу пэджэшыці, зпэднізу. В сумцы, пуд лагамі.*

Лак, м. Лак. *І лакі, і помады.*

Маршыроваті, незак. Маршыраваць, хадзіць. *Тудой мало маршыровав.*

Машына, ж. 1. Машына. *А, мусіт, его машына стоіт тут на столе. Выжбуру з машыны. Вылез з машыны і фіззарадку робіт. Вэзут машынэю чы конем. Едземо в машыне. Казав машыну рэмоніраваті. Ключэ в машыне замкнув. Коб хто ему тую машыну почыхав. Машына была тут. Машына нека была. Машына стояла б. Машыну збірай себе купіці. Нашлі след машыны свежы. Неколі на машыне рыбхозскэй. Пожыне машыну. Поняв в іх в машыне обоёх. Поцарапае всю машыну. Схвацят машыну і поточат. Там такі рэв, шо машыною не доедеш. Хай не ест, будзе легчэй машыне. Японску купів машыну. Машынэй не было, тогды в основном шчука была, сільно расплодзяна, лешч, лінок, карасік не гэты быв, а красны, лешч быв расплодзяны. На мэне коні вэдуца, машыны не вэдуца. На Паску попрыежжалі машынамі. Нідзе не роблят і на машынах ездят. О, якіе вы ласые на машыны. После войны машынэй ніякіх не было. Там машынэй, машынэй будзе. У, шо машынэй іде. Машынка, пам.-ласк. Машынка. *Бачу машынка туды пошла. Гэня машынка стоіт. Догоніла мэне машынка. Мо якая машынка браковочна.* 2. Машына (мера). *Купіла машыну дров порэзаных. Шо ты прывэзла от Галі машыну, пэрэмлело.* 3. Швейная машына. *Зубко шыла на машыне. Наліла того масла, шо з машыны швейное.* 4. Друкарскі станок. *Нема машынкі печатоваті.**

Мотор, м. Матор (лодачны). *А які то мотор гудзев там? Былі егера і отобралі мотора. Всё, мотора поточылі б, і сеці. Мотора не дам, бо мотор не мэй. Мотором ідзе, волна. Оно раз завез своїм мотором. Саша і мотором коеколі возів. Уха! – да Лена з тым Сашкэю завэрнуліса, взяли мотора. Чо ты полез до мотора п'яны? На возеро не пускалі зовсем моторамі. Свое тры моторы і все на ходу.*

Папыроса, ж. Папяроса. *Нашо ты папыросы брав?*

Поштовы, прым. Паштовы. *Осё вісят, поштовые.*

Протестоваті, незак. Пратэставаць. *Ты ніколі не протестуй.*

Пульт, м. Пульт. *Пропав наш пульт.*

Рапс, м. Рапс. *Рапс цвіце, то пчолэй мныго.*

Рукзак, м. Рукзак. *А гэты рукзак, коб набрав повного. Рукзачок, пам.-ласк. Рукзачок (мера). Цэлы рукзачок.*

Рыс, рысь, м. Рыс. *Раз ев рыс вароны. А рысь ты купляла?*

Рэйс, м. 1. Дарога. *Завтра едем в рэйс.* 2. Адзін раз. *Я шэ прыду рэйс. Два рэйсы зробів в лес.*

Рэкруто, прысл. Рэкрута. *Бывае рэкруто.*

Торф, м. Торф. *Кроха дают торфа.*

Торфлянік, торфянік, м. Тарфянік. *Бульба плохая, привезем з торфляніков. Двацять соток бэру торфянікэй. Лоскутэй, торфянікэй. На торфяніках бульба рэжэйша.*

Трасануті, зак. Трасануць. *Трасанэ, бы розбэжуца.*

Тухлі, *мн.*, тухель, *м.* Туфлі, туфель. *Гэтакые тухлі. Ну а шо ш тухлі? Тухлі зовсем зашорхала. А мого не носіла в рэмонт тухля.*

Чыколад, *м.* Шакалад. *А той чыколад як впітавса в лімень.*

Чыколадка, *ж.* Шакаладка. *Гэто чыколадка, з горэхом.*

Швагер, *м.* Швагер. *А после вжэ швагрэ. Ні сёстры, ні швагрэ, ніхто ні позвонів. Швагрэ.*

Шпікулянт, *м.* Спекулянт. *Шпікулянт, комэрсант, шо хочэ, тое робіт.*

Шпільнуті, зак. Укусіць. *Зара гадзюка вылезе на сонцэ ды як шпільне.*

Шпіляті, *незак.* Пастаянна папракаць з пэўнаю мэтаю. *Деда начала Надя шпіляті.*

Шплінт, *м.* Шплінт. *Там корч, збіваеца шплінт.*

Штрах, *м.* Штраф. *Штрах получыв.*

Штраховаті, *незак.* Штрафаваць. *Одного, другога штраховав. Штраховалі раньш.*

Штурмоватіса, *незак.* Спорыць. *Там не захоцелос з імі штурмоваца.*

Шуфель, *м.* Шуфель. *Ты того важкого шуфля взяв.*

Шыфер, *м.* Шыфер. *Шыфер гэо повстрагав в гарбузы.*

Шыферына, *ж.* Шыферына. *То гэндзево за шыферынэю.*

Другую групу складаюць лексічныя адзінкі, якія прыйшлі ў вядскую гаворку з нямецкай мовы праз мову-пасрэдніцтву – польскую.

Бляха, *ж.* 1. Бляха (рознае начынне). *Навэз нейкіх бляхэй, жэлезякэй.* 2. Бляха (засаўка). *Топіла, топіла і бляха не зачынена. Я бляху крохі не закрыв.* 3. Бляха (у печ). *Наперэбраті на бляхі. Бляшка, пляшка, пам.-ласк. Бляшка. На бляшку да бэлыш не влезе. Не закрывалі бляшку, шоб не почадзелі. Оно бляшка тая лежыт. Тыя ягоды трэба на бляшку. Осё насыпав на пляшку.*

Браковаті, *незак.* Бракаваць, не хапаць. *Нешо там бракуе.*

Будка, *ж.* 1. Будка. *Пошов до будкі, ожынік. Тую будку, шо коло башині, нехто розобрав. Шэ пока землянку будка.* 2. Будка (для дроў). *Гэндзево, за будкэю. До тэе будкі прочыстів. Которэ ходовэе, то в будку, а дробэзу паліті так.* 3. Будка (для рабочых інструментаў). *Я за іх я вечор половіла і в тую будку, шо коло озера.*

Бурт, *м.* Бурт, нагорнуты вал. *Тут гэтые бурты былі, корчэ.*

Вартоваті, вэртоваті, *незак.* 1. Скрадваць. *Прылецелі шпакі, а вэн (Кузьма, кот) седзіт і гэто вартуе.* 2. Пільнаваць, старажываць. *Седіт вэвк і вэртуе.*

Вахцеті, *незак.* Класці, складваць. *Стожска вахцеш знізу.*

Ганок, *м.* Ганак. *Вжэ культурны ганок. В мэне аж ганок пэрэламавса. Ганок з фігурамі. І такі ганок быв красівы. Тато стоіт на ганку. Ганкі, *мн.* Ганкі. *Нехто на ганках скрободіт.**

Гатунковы, готунковы, *прым.* Гатунковы. *Тые граблі гатунковые. Одін быв молоток готунковы.*

Груба, група, ж. Груба. В грубі поставіла чыгуніка. В грубу сёо. Дзе ты его спаліш, хіба в грубі? Занесу в грубу на распалок. Зара в грубу вкіну. Краснее в вочах огонь в грубі. Поцэліла в дзвера і до грубы. Распалок там на грубі. Скласці в чыгуны да в грубу. Сядзь коло грубы да выгрывайса. Там німа на грубі ніц. Тато нейкіе трэскі коло грубы кідае. То зарэ поставіті мясо в грубу. Трэба даці в грубу. Я рано шэ спек в грубі. Групу завшэ топім вэчором. Грубка, групка, пам.-ласк. Грубка. А грубка в цэркві цеплая, я мацала рукою. Дзед кладзе дрова в грубку. Открые дверкі да плечамі до грубкі. Ох, і сё грубка вжэ горыт. Я капуста наварыла, бульбы напекла в грубцы. Гэто сухэнькі дрова будут в групку.

Грунт, м. Грунт, зямля. Брыкалле, цвёрды грунт. До цвёрдого грунту прокопав на штык. Крэпкы грунт. Такі грунт, вода холодна. Там грунт туды вышэй.

Гэбель, м. Гэбель. Стены гэблованы, гэблы былі.

Гэблованне, н. Гэблаванне. Твое гэблованне.

Гэблованы, дзеепрым. Габляваны. Стены гэблованы, гэблы былі.

Гэбловаті, незак. Габляваць. Гэблуй тую месціну, дзе задзіраеца.

Дзяковаті, дяковаті, незак. Дзякаваць. Дзякуй ім, дай божэ ім здорав'е. Дякую, сіла!

Дрот, дрэт, м. Дрот. Йдзем дворэм, а в іх быв колюшчы дрот. Стоіт вулей, шэ довоены, дротом обмотаны. Нашо ты выкідаеш той дрэт?

Дротованы, дзеепрым. Дратаваны. Парсюкі былі дротованы.

Дроціна, ж. 1. Драціна, провад. На дроціне гэндзе вісела. 2. Шпілька. Парсюкам як позаняе дроціны в лячэ, будут мудрэнькіе.

Дручковаті, незак., экспр. Вучыць. І тых вжэ трэба дручковаті.

Друччэ, н. Дручча. Трэба пошкуруті друччэ.

Друшлячок, м., пам.-ласк. Друшлячок. Нема друшлячка, вжэ пэрэнав ржавы. После на друшлячок.

Жак, м., рыб. Жак. Ставілі жакі, лінок сільно лез, в чэртах, лінь, луска мякэнька.

Каплун, м., каплуны, мн. Каплун, каплуны. В нас потапец, а в Гаце каплун. Каплуны робіт. Налью каплунэй собе.

Карлік, м. Карлік (мянушка). Гэто Йвана, мне брат троюрэдны, Карлік, так казалі прозвішча, Йван, Костіка Сотнікова.

Кваркера, кварцера, кварціра, квацера, кваціра, ж. Кватэра. Не надо кваркеру зашчапеці. Вот завладзела кваркерыю ды всё. Одкаснецеса от гэтой кваркеры, хай хоть подавляца. А в вас Валя нема в кварцены мышэй? Кварціра е. Кварціра е чы коопераців. Вжэ ему не добіціса квацеры. В Каці Марцініхі жылі на квацеры. Ездзілі дівіца квацеру Іркіну. Мэдічкі былі на квацеры. Прыпішэ цебэ в квацеры. Рыбакі на квацеры былі. Прысвоівса в квацірэ.

Квартірант, м. Кватарант. Хай бы пустів квартірантов.

Кваціроватіса, незак. Кватараваць, наймаць жыллё. Там кваціровавса.

Кіпа, ж. Кіпа, гура. Привез Коля цэлую кіпу.

Кітованы, дзеепрым. Кітованы. Вэчна не кітованы.

Клямка, ж. Клямка. Было тэлько клямкэю наложано. Самогонку жынеш, клямка весіт. Клямочка, пам.-ласк. Клямачка. Клямочку наложыла.

Кмеціца, незак. Здаваца. Мне кмеціца, шо й я не получыла. От кмеціца як звалі.

Комін, м. Комін. Коло коміна рострэх е. Последнего стрэльнув, все на коміне. Тамо в сені за коміном побач.

Крухмал, м. Крухмал. Копачкэю грыбу, крухмал.

Кубелец, кубэлец, кубёл, м. Кубелец, кубёл. (Дзед) і столярку робів, і сані, і возы, і кубельцы. Ды кубэлец быв. Открыла кубэльца лычом...В дзеда было две клеті: в однэй клеті масцеровав, а в другэй стояло тэе, шо робів: дзежы, кубэльца, бочки, возы, сані. Неколі ж в кубэльцах сало было. Бочка, дзежа, бэйка, кубёл на сало, всё.

Кубло, н. Кубло. У кубле й поклада нема нат.

Кухня, ж. Кухня. В новой кухні рахмоль. Кухня маленька была. Я там седзев в кухні. Летня кухня. Летніца. Прыбрав в летню кухню.

Кушнеров, м. Кушняроў (прозвішча). Такі быв фуражыр Кушнеров.

Ланцуг, м. Ланцуг. Лежав далеко в лодцы, токо ланцуг зав'язаны. Німа ланцуга, ніц. Прамо ланцугом по ногам. Ланцугі отвязваем. Я но ланцугі найшла два. Ланцужок, пам.-ласк. Ланцужок. Штыр на возе быв з ланцужком.

Ланцугом, прысл. Ланцугом, адзін за адным. А блохі ланцугом по ногах повзут.

Мастер, м. Майстар. Як Йвана забіло, вона (Тася) прыехала з Чэчне, жыла в Грозным, была мастер по вінограду.

Мастероваті, масцероваци, незак. Масцераваць, рабіць адмысловыя рэчы. Две клеті былі: в однэй мастеровав, робів, а в другэй стоялі вжэ роблены, на продаж: бочки, дзежы, все, шо нада. В дзеда было две клеті: в однэй клеті масцеровав, а в другэй стояло тэе, шо робів: дзежы, кубэльца, ночвы, бочки, возы, сані. Скэлько хатэй перэробів, скэлько масцеровав.

Махля, м. і ж. Махля, манюка. Ході, покажу, махля. Ході, покажы, махля.

Мусіті, незак. 1. Мусіць, быць абавязаным. Вона мусіт заткнеца. Вэн мусіт. Не, вжэ мусіть будэ туго. 2. Мабыць, напэна, відаць, у форме інф., у знач. побочн. А вэн мусіт крутосвет. Але там знов, мусіт, две знеслоса. А, мусіт, его машына стоіт тут на селе. Гэта, мусіт, засечана. Гэто сыроежка, не, мусіт, гэто горчак. Мусіть мэл з'ев, а можэ так попадало. Похудзев мусіт, не?

Мусово, прысл. Мусова. Все робіла, бо мусово. Мусово было. Мусово вэсті. Мусово есті. Мусово покорміті. Поесті мусово. Шо зробіш, мусово сённюкка скосіці.

Пара, ж. Пара. Возом возілі зерно, дав пару волэй, коня. Десеть пар носкэв. Одного вобую мо трыцьты пар. Пару ложок. Я мо пару окуньчыкэй оставів.

Пляц, м. Пляц. Браці пляца. Нейкі комэрсант купів пляца. Двацьты дзеветь пляцэй. Тута все пляцэ позакупваны. Чэтырэ пляцэ взялі.

Ратоваті, ратоваці, *незак.* 1. Вылечваць, лячыць. *Нема кому ее ратоваті. Коб шо не зробіло, нема кому ратоваці, в Гродно, там врачэ.* 2. Выполваць, праполваць. *Будзем з Марыею того города ратоваці.* 3. Адказ на здзіўленне ад некага ці нечага. *Ой, Божэ ж мэі, ратуй. Ой, людзі, ратуйце. Ой, людзі, ратуйце, шо вэн збалдзев. Ой, люді, ратуйце.*

Ратуночкі, *прысл.* Ратуначкі. *Ох, ратуночкі.*

Раховаті, *незак.* 1. Злічыць, падлічыць. *Ты всё рахуеш. Гэто раховалі девяносто девять.* 2. Насыпаць. *Рахуй, скэлько будзе.*

Рынок, *м.* Рынак. *Мэне потрэбвалі на рынок. На рынку дзешэвэйша.*

Рысоваті, *незак.* Пісаць, планаваць. *Будзем рысоваті. Рысуют абышчо.*

Рысоватіса, *незак.* Рыхтавацца, рабіцца. *Можэ нешо рысуеца.*

Рыхтоватіса, *незак.* Рыхтавацца. *Рыхтуйса занесці рэйку.*

Рыхтоваці, *незак.* 1. Рыхтаваць. *То затопів печку, то рыхтуем на завтрак.* 2. Нарыхтоўваць. *Кідай, рыхтоваці, свіням подаваці.*

Смаковаті, *незак.* Радаваць, жыць напоўніцу. *Нешо тэй кабанчык не смакуе.*

Смачны, смашны, *прым.* Смачны. *А чому, смачна? Смачнэ было мясо. Все начальство ело і хваліло, шо смашные нырэ.*

Сталюжкі, *мн., пам-ласк.* Сталюжкі *Надо сталюжкі поровняті.*

Танец, *м.* Танец. *І я мэсіла всякі танцы.*

Танцоваті, *незак.* 1. Танцаваць. *За ею ніхто не допэрсэ танцоваті. Крохі танцовала. Танцуе мэі Хвэдзя в белой шляпі. Танцовалі, абы носіло іх.* 2. Выздаравець, што льга танцаваць. *Посля наладзіца, танцоваті можна.* 3. Быць удоваль, перан. *Трэба, коб ершэ танцовалі в хаці.* 4. Быць сытна накормленным (пра дамашнюю птушку), перан. *О, шэ ім не беда, шэ танцуют.*

Фартух, *х.* Фартух. *Прыткну фартуха.*

Форточка, *ж.* Весніцы. *Точно собарна поцеглі коло форточка.*

Хвайно, хвейно, *прысл.* 1. Хвайна. *Гэтак хвайно.* 2. Хораша. *Хвейно згоралось.*

Хвайны, *прым.* 1. Прыгожы. *Бач, якая хвайна бумага. Гэта хвайна дзевчына была. Ні цвет, быв такі хвайны, голубенькі. Тамака хвайна. Такіево, здоровые, хвайные. Хвайненькі, пам.-ласк. Хвайненькі. Все хвайненькіе такіе.* 2. Смачны. *Ба якая смачна кофія. Варэнне хвайнэ. От в мэне капуста сёня хвайна шаткована. Хай бы з'ев, от хвайна селёдка.* 3. Такі, як трэба. *От хвайны, лёгэнькі. Хвайны чайнічок. Хвайнэ. Да хвайные такіе по ягэдніку. Тры яблыка хвайные положыла в погрэбе.* 4. Урадлівы. *В мэне тожэ хвайна морква. В мэне цыбуля хвайна. Корэньчыкі такіе хвайные. Якіе хвайные яблыка.* 5. Сыты *Кабанчык хвайны.* 6. Сонечны. *День хвайны такі.* 7. Прыкладны. *Хвайны чоловік.*

Цукерка, *ж.* Цукерка. *Шо то в гэтой папцы, цукеркі?*

Цыбульнік, *м.* Цыбульнік. *Цыбульнік, крэп входіт в рацыон.*

Цыбуля, цыбульба, *ж.* Цыбуля. *А цыбулі ты себэ добрэ посаділа? Бач якіе буракі, подзівецеса, шо пэрэсаджвала на цыбулю. Бульба з кропом, мой цыбуля е. В мэне цыбуля хвайна. Вышла да сё копаю на цыбулю. Загэн вэлікі*

цыбулі. З кождэі цыбулі вымахав цыбах. Насек всякое вэтьмы: травы косцеровое, батвы, цыбулі, гарбузення, лебеды, зеля рэпчатого, кропівы. Оно цыбулю посаділа семэнную. Повтора мэшка цыбулі. Повязав зовсем шчылно, цыбуля до цыбуліны. Трэба іці цыбулю вырваті. Якие тры вэнкі хорошыя цыбулі. Цыбульбу посадіце. Цыбуліна, павел., адзінк. Цыбуліна. Нема ні морквіны, ні цыбуліны, ні бурака, ніц. Ні морквіны, ні цыбуліны. Хоть одну цыбуліну. Цыбулька, пам.-ласк. Цыбулька. А цыбульку купляці мэне? Там двацыть одзін радок, о то вся цыбулька.

Шановаті, незак. Сачыць (пра пеўня). Курэй жалее, шануе.

Шкода, прысл. Шкада. Недзя побэгут да пропадут да шкода. Шкода вжэ пускаці.

Шкодоваті, шкодоваці, незак. Шкадаваць. А як цебэ шкодовала. Вона мне шкодуе помідорыну. Дарэмнога ды шкодуеце. Дров шкодуе, лепш, чым хлеба. Мэне не шкодуй. Ніц не шкодуе. Рэвла, рэвла, ніхто не шкодуе. Сын песок, не шкодуй, сын болей, коб понабівалос. Шчыкне стручкі, а я одно шкодую. Я цебэ шкодую. А шош, шкодоваці. Коб гледзелі і шкодовалі.

Шнур, шнурок, м. Шнур, шнурок. Добрэ шнур капроновы, ніточны. Нізалі гэ на шнур ілі на проволоку, носіш, по водзе смычэш. Сплецены з шнура рапцюх, коб сено не выпадало. Шнура вжэ убралі. Шнура прывязеш на концэх. Шнур длінны. Шнур плавацімэ. Я шнурэ возів. Защэпку, некім шнурком. Трэба шнурка прыв'язаті до пояса. Все гразнэ помылі, повесілі на шнуркэх. Шнурочок, пам.-ласк. Матузочак. Крышку на шнурочок до дюшкі.

Шнуроваті, незак. Часта ездзіць. Шнуруе по озеры.

Штука, ж. Штука. Восем штук лодок назад вэзлі. Гарбузэв штук два розрэжэш. Дасьце ей штук пять карасей. Ему трэ было п'ять штук оставіті. Я дзвят штук дзецей породзіла, без дохтора.

Штык, м. Штык (мера). До цвёрдого грунту прокопав на штык.

Шуфлядка, ж. Шуфлядка. Поба, мо в шуфлядцы. Пэрэц? а в гэтай во шуфлядцы. Тама мо в шуфлядцы побачка. Тамка, побачка в шуфлядцы, в трыляжэ.

Шыбка, шыбочка, ж., пам.-ласк. Шыбка, шыбачка. Взяла ложку і побіла шыбку на вокне. Поставлю в гэту шыбку ды будзеш стояті. Шыбку побіла. Выб'е шыбочку.

Адносна невялікі па памерах Слоўнік германізмаў у вядскай гаворцы скіроўвае на далейшую распрацоўку азначанае тэмы, бо нават беглы агляд лексемаў паказвае, што некаторыя лексемы пашырылі свае значэнні, утварыліся новыя формы і словы, падвысілі свой ужывальны статус.

Згадаем таксама, што ў “Каралю шапкі не зняць” (фразеалагічным слоўніку вядскай гаворкі беларускай мовы) налічваецца 3842 слоўнікавыя артыкулы, сярод якіх ёсць фразеалагізмы, кампанентамі якіх з'яўляюцца германізмы. Прывядзём шэраг прыкладаў:

Барабаніті в рэйса. Баброўцы настолькі дружныя, што, калі ў вёску прыезджаюць рыбнагляд ці нехта з егероў, першы тубылец, які ў гэты час згледзеў іх, стукае ў падвешаную рэйку (вісіць у садку на яблыні ці на ігрушы), каб аднавяскоўцы, што на возеры ловяць для сябе рыбу (браканьераць), адразу даведаліся – трэба быць пільным, а то і з'ехаць (схавацца) ў чарот. *Барабаніті в рэйса, недзе весіт.*

Вжэ як штых. Як тут. *Коб оно бразнув вэдром, вжэ як штых.*

Выцягті на шнур. Метад прасушкі сецяў (нацягваюць стромка на шнур). *Выцягті на шнур, вона всё (водарасці, карэньчыкі, рыбіна луска і інш.) пэрэсохла б, осыпалосо б.*

Держаті на шнур. Быць прывязаным (пра дамашнюю жывёлу). *Цэлэ лето держалі на шнур.*

Копнуті на штык. Адзін раз. *Возьмі копні на штык.*

Крычаті автунг. Аб п'яным чалавеку, які згадвае армейскую дысцыпліну (асабліва любіць пакамандаваць сямейнікамі). *Крычыт автунг і всё.*

Маршрут робіті. Лятаць па вызначаным квадраце. *Сюдою самолёты все маршрут робілі.*

Наробіті гвалту. Падняць крык, шум, гармідар; усчаць сварку. *Лена прышла, наробіла гвалту, мо потопіліса. Наробів гвалту. Наробіла гвалту оёй. Я думала побежыт, наробів гвалту. Як наробіла гвалту. Можэ табун і не быв в городі, але наробілі гвалту.*

Ні на хунт. Аніяк, нічога. *Волен не прывэзе ні на хунт соломы.*

Одным штыхом. Без перапынку, адразу. *Хотелі до бабы ехаті одним штыхом.*

Побачыті по чым хунт ізюма. Зведаць нешта насампраўдзе. *Побачыла по чым хунт ізюма.*

Пойті на мотор. Ехаць лодкаю праз возера ў журавіны. *Людзі пошлі на мотор.*

Пэрэвэсті в кубелец. Зарэзаць на мяса. *Ты, Надя, пэрэвэдзі гэтыя овечкі в кубелец.*

Свекор всяк казав на невестку. А свекруха: - Чого ты на ее кажэш, як ее тут нема? – Гэндзе ондарак ее весіт. Гэтая гісторыя часта згадваецца вяскоўцамі, калі абгаворваюць чалавека, які ў момант гутаркі адсутнічае.

Седзеці за грубою. Пенсіянерыць. *Чого ты хнычыш, благо за грубою седзеці?*

Скласті тухлі. Выбраць абутак. *Як дзе істі, то не можна ніякіх тухлей скласті.*

Стояті на квацеры. У час зімовай ці летняй пучыны рыбгас у аднаго з вяскоўцаў наймаў кватэру для неваднічых. *Рыбакі стоялі на квацеры.*

Шкодоваті як своіх внукэй. Адносіцца да чужога дзіцяці як да свайго. *Я цебэ шкодую як своіх внукэй.*

Шыковаті сухарэ. Загадзя рыхтавацца ў казённы дом. *Шыковав вжэ сухарэ.*

Як штых. 1. Хутка, стрымгалоў, у час. *Мотор як штых прыехав.* 2. Тут як тут. *Рубініха як штых тут в шэсть часов. Хайно почуе, но рыба появілас, то як штых сё.*